

nyolí-rossellonès Miquel Agustí (1617), f° 44, 51. «Mentres no llencis l'arma que portes al coll, seràs dolent: crema-la, cremem-les totes, que la fusta s'abranda i vingui cendra»; «la Dama del castell de Quermañó --- va dur una vida alegre i dispendiosa: la dama se'n va fer la corona i el castell, i va venir tan pobra com els pobres de Jesucrist --- que el pa i nous era tan bo, / encara fóra comtessa del castell de Quermañó», Coromines (*Presons Imag.*, 232; *Gràcies de l'Emp.*, p. 47).

Apatences físiques: «Montserrat en un moment s'enrogí y vingué blanca com la parete»; «un moment arribà ell a fer-me, ab les dents, presa al coll, produhint-me un dolor tan intens, que vaig estar a punt de venir en basca, mes, un bestial cop de genoll, ben encertat, en part sentida, l'féu desmossar, ab un dolorós gemec», MrnVayreda (*Sang Nova* III, § 13, 238; *Puny.*, VIII, 141 (113)); demana el llop, envejós d'un panxaplè: «diguis-me de quina manera / m'ho cal fer per venir com tu / —Aquí rai —diu el gos, hi ha pas cap primó / ---», Saïset (*Catal. d. R.*, 223); *Venir a cap*, Milà F (*O. Cat.*, ed. Gili).

DERIV.: *Vinent*, part. actiu, sovint en cat. ant., a penes distingit, o no gens, del gerundi: 1305 Arnau de Vilanova: «prínceps *vinents* contra la ley» (*Confessió de Bna.*, NCL I, 128.19); «leyns o barches governaran, *vinent* a la ciutat, ab surra --- que aquella surra hagen a posar ---», Tort., a. 1342 (*BABL* XI, 430, més cita a *SORRA*); «un famós metge moria quaix --- qui era axí gros com una bóta de vi --- e lo pescater --- ligà-l en un pilar --- e aquí --- lo baté tant --- que gità tota la greixea e --- delgat e prim e guarit, anà per casa; e *vinents* los altres metges --- meravellaren-se ---», Eiximenis (*Dotzèn*, § 883, NCL VI, 99.6).

Especialitzat en terminis de temps: «--- si dins 30 dies primer *vinents*, no hauran meses lurs persones, llibres e béns en poder de la cort --- passats los dits 30 dies sien publicats per abatuts», ban barceloní, any 1445-58 (12); «per al primer de nohembre *prop-vinent* ---», OPou (*ThPu.*, 129); «--- jove Espanya --- de l'Atlàntida al veure't hereva, en son enterro, / los pobles que 't festejan digueren: —Ella ray!, què importan a l'abella los trossos de ton gerro, / si, flor dels *vinents* segles, los quedas tu? ---», *Atl.* I, 19d [Lab.] (cf. *LleuresC*, 13). En comarques centrals del cat. or. s'usa popularment no sols en el sentit cronològic, sinó també en el topogràfic: a Osona «després del Sot de l'Escudella, el *binèn* és el sot de la Feua» (Vilalleons, 1936). *Vinentesa*.

En combinació estereotipada, *anants i vinents* 'gent o visites que van i vénen', anàlogament usat en francès i mitjà, però allà tan antiquat avui que no ho entenen ni els erudits comentadors dels escr. d'aquell temps: «c'est une personne riche et puissante qui a beaucoup d'allonts et venants», Bonav. des Périers (*Cimbalum Mundi*), que l'anotador francès creu nom d'una casta de gossos anglesos, comenta jocosament JqBartrina (*Perpetuines*, 30.1f.).

Vingut, vinguda f. [Llull]: «molt se meravellà lo rey de la *vinguda* del compte e de les paraules que

deia ---», Llull (*Merav.*, NCL I, 99). La forma amb *ve-* resta avui principalment a les Illes, on és no sols de les majors sinó també d'Eiv.: «*vinguda*: venida», PzCabr. En alguns punts s'empra amb un sentit com el d'*avinguda*' aplicat a corrents: «les aigües del riu, quan plou, se diu que són *avingudes*», val. S. (Torre les Maçanes 1963).

+*Venedis* pall. 'sobrevingut, vingut d'un altre poble': «sou *benèdis*?» li preguntaven a Surp a un home nascut a Estac, i que hi havia anat a casar-se amb una pubilla d'aquell poble; «ara a Sort, tots són *benèdisos*» opinaven a Llarvén (1959, 1963). *Venible. Venidor* [v.]: que ha de venir: *venturus*; que ha d'ésser: *futureus*, Busa-N.; Belv. etc.]. *Veniment. Vènit* val. S.

Ventura [Llull]: «*ventura* és cosa qui s'esdevé sens nulla ocasió ni previsió»; «lo juglar demanà al emperador qual *ventura* lo fahia anar tot sol e a peu per la forest», *Blanq.* (NCL I, 231.27, 237.9). «Parçoners --- romanen per *ventura* sal(v)s en terra, e ab que ells haguessen diners, anàs qui-s volgués a *ventura* de la mar ---»; «si --- li vendrà cas de *ventura* ---» (més cita a *SORTIR*), *Consolat*, cap. 194 (Pard., pp. 224 i 307); «*ventura*: fortuna, casus», Busa-N.; *DT*o. 1647 etcètera.

Sovint no es distingeix gaire d'*aventura* o s'hi confon quasi del tot, observació aplicable, i tant o més, a la locució adverbial *per aventura*, *per ve-* (on la debilitat de la *e* del cat. or. ha accentuat molt la confusió, i en part potser ja a l'E. Mj.). Ja en les *Homilies* sembla que els hem de reconèixer tots dos: «e la *bona ventura* des sos moz perduda ivaz, façam-o així ---», 4v1 (on en rigor es podria analitzar la bon' *aventura* ---), i no ho hem de rebutjar, però sembla que no), i cap a la fi del text «si per *aventura* ---», 8r18.

En Cerverí hi ha *ventura* clar en un cas, i *aventura* en un altre (menys segur, V. nota a la meua ed.): «quatre causes són / les pus cares del món / --- / si no fos Sols / tot lo món fóra sols, / sens nulla creatura; / e si no fos *ventura* / de l'aygua, qu'es tan larja / a tota res, non pár já / res pogués e-l món viure», *Maldit*, v. 238; «en brau loc fon plantada / planta que frug pejura; / e dona, mal fo nada / quan per bon' *aventura*»; encara un passatge en el *Maldit*, 433, on Llabrés imprimeix *mala ventura*, i Riquer *l'aventura*, potser aquell un poc més probable, però no hi ha raons decisives per a cap dels dos. Eiximenis en un passatge, segurament mètric, de la seva joventut —«tal peguea t'has cercada / qu' aytal auràs a pair / e beure tota vegada», conjecturo *EntreDL* I, 199.50— posa «aytal la hauràs a beure e a pair *per aventura* mentre visques» en el text transmès del *Li. d. l. Dones* (capítol 28, f° 27v2.10f., segons el ms. A, però l'Incunale ho canvia en *per ventura*). En el *Decam.* trobem junts *ventura* i *per ventura*: «és *vinguda* dreta la *ventura* --- e *per ventura*» VIII, § 2, 443.13f., traduint la *ventura* --- *forse*, i més enllà de nou *per ventura* traduint *forse*, 447.4f.

Altrament la locució adverbial és molt antiga ja: «vós, si *per aventura* i volliets tenir ---», Gósol, c. 1251; «trametar la crisma, car si *per aventura* s'es-